

[K. B. Andersen.]

virkning, må det forbehold formodentlig bruges både i opadgående og nedadgående retning.

Det er efterhånden mange penge, det drejer sig om i denne lovgivning. Efter loven vil tilskuddet nu kunne komme op på 12 mill. kr. til de egentlige friskolers ca. 12 000 elever, d. v. s. 1 000 kr. pr. barn, Det er dog en post.

Jeg beder om formandens tilladelse til at citere en lille historie fra Aktuelt's bagside forleden dag med overskriften „Moralsk historie“:

„En mand kom forleden op i Københavns skoledirektion og fortalte, at han lige var flyttet til en af omegnskommunerne. Han var meget ked af, at hans datter nu skulle flytte til en anden skole, og spurgte, om hun ikke stadig kunne få lov at gå i København. — Det kan vi ikke tage stilling til, men det kan måske lade sig gøre, hvis Deres nye kommune vil betale, lød svaret. — Kan jeg ikke selv betale? spurgte manden. — Joh, det kan De måske godt! — Hvor meget koster det? — Åh, ca. 1 600 kr. om året! — 1 600 kr., så meget har jeg aldrig betalt i skat på et år!“

Det er måske en meget nyttig historie, når vi nu med denne friskolelov kommer op på 1 000 kr. pr. barn. Jeg ved nok, at nogle vil sige, at de penge, man på den måde yder til friskolen, spares i det offentlige skolevæsen, der alligevel skulle sørge for, at børnene fik en skolegang, og det er selvfølgelig delvis rigtigt, men heller ikke mere.

Da friskoleloven blev fremsat her i tinget i 1946, stod der i bemærkningerne, og daværende undervisningsminister Hartling udtalte sig på samme linje:

„Når man ikke mener at kunne foreslå et højere tilskud, er det også, fordi man kun ved at kræve et offer fra de forældres side, der ønsker deres børn i friskolen, kan sikre sig mod en kunstig vækst af friskolen og forhindre, at der oprettes friskole, så snart der på nogen måde kan rejses kritik mod folkeskolen. Det må jo erindres, at en friskole i en kommune altid fører til en splittelse af kommunens skolevæsen og eventuelt kan bevirke, at kommuneskolen må indrettes med mindre

klassedeling og i det hele på anden måde, end hvis alle kommunens undervisningspligtige børn kunne samles i samme skole, og man kan ikke fortænke den kommune, der har ofret en del på at skabe et godt kommunalt skolevæsen, i, at den ser med misfornøjelse på, at en større del af kommunens skolepligtige børn vandrer ud for at danne en friskole, der derefter oprettes med rigeligt offentligt tilskud, medens folkeskolens undervisning svigtes og dens nyopførte lokaler lades halvtomme.“

Det var altså vestres daværende højtærede undervisningsminister, der udtalte sig så hårdt. Jeg vil sige det samme, men med lidt blidere stemmeføring, nemlig at selvfølgelig kan der være nogle problemer af den art i forbindelse med støtten til friskolerne.

Med denne lov sikres der friskolerne rimelige arbejdskår, og jeg mener, det er godt således. Jeg mener også, det er godt, at der, som der plejer at være, bliver bred enighed her i tinget om denne lovgivning. Det er mærkeligt at se, hvordan netop spørgsmålet om tilskud til friskolerne gang på gang har voldt politisk ravage i mange lande. Det er ikke længe siden, vi hørte, hvor store besværligheder det førte med sig i Frankrig. Også i andre lande har dette spørgsmål, som vi løser på selvfølgelig måde og i enighed, givet anledning til mange besværligheder. Det er rimeligt, at friskolerne får disse kår, fordi der bag de bedste af dem står traditioner, der har haft betydning for hele vort skolevæsen. Der er i alle tilfælde stadig et område, hvor friskolerne kan vise vej, nemlig med hensyn til samarbejdet mellem hjem og skole. Det kunne vel nok være bedre, end det er i den offentlige skole. Men det er vel som oftest ikke skolernes skyld, at det ikke er bedre i den offentlige skole.

Man kunne spørge — jeg skal ikke gøre det langt, men vil dog gerne gøre en bemærkning om problemet — hvordan friskolen passer ind i det skolebillede, der er skabt for nylig. Jeg tænker ikke specielt på, om den egentlige friskole kan klare de opgaver, som det ny skolebillede lægger op til. Her er jeg temmelig fuld af fortrøstning, og jeg har været glad for at læse de optimistiske beretninger i medlemsbladet for foreningen Hjem og Skole, hvor også